

CHANAKYA NEETHI - CHAPTER 13

muhūrtamapi jīvēchcha naraḥ śuklēna karmaṇā □
na kalpamapi kaṣṭhēna lōkadvayavirōdhinā □ 01 □

gatē śōkō na kartavyō bhaviṣyaṃ naiva chintayēt □
vartamānēna kālēna vartayanti vichakṣaṇāḥ □ 02 □

svabhāvēna hi tuṣyanti dēvāḥ satpuruṣāḥ pitā □
jñātayaḥ snānapānābhyāṃ vākyadānēna paṇḍitāḥ □ 03 □

āyuh karma cha vittaṃ cha vidyā nidhanamēva cha □
pañchaitāni hi sṛjyantē garbhasthasyaiva dēhinaḥ □ 04 (4.1) □

ahō bata vichitrāṇi charitāni mahātmanām □
lakṣmīm tṛṇāya manyantē tadbhārēṇa namanti cha □ 05 □

yasya snēhō bhayaṃ tasya snēhō duḥkhasya bhājanam □
snēhamūlāni duḥkhāni tāni tyaktvā vasēt sukham □ 06 □

anāgatavidhātā cha pratyutpannamatistathā □
dvāvētau sukhamēdhētē yadbhaviṣyō vinaśyati □ 07 □

rājñi dharmiṇi dharmiṣṭhāḥ pāpē pāpāḥ samē samāḥ □
rājānamanuvartantē yathā rājā tathā prajāḥ □ 08 □

jīvantaṃ mṛtavanmanyē dēhinaṃ dharmavarjitam □
mṛtō dharmēṇa saṃyuktō dīrghajīvī na saṃśayaḥ □ 09 □

dharmārthakāmamōkṣāṇāṃ yasyaikō'pi na vidyatē □
ajāgalastanasyēva tasya janma nirarthakam □ 10 □

dahyamānāḥ sutīvrēṇa nīchāḥ parayaśō'gninā □
aśaktāstatpadaṃ gantuṃ tatō niṇḍāṃ prakurvātē □ 11 □

bandhāya viṣayāsaṅgō muktyai nirviṣayaṃ manaḥ □
mana ēva manuṣyāṇāṃ kāraṇaṃ bandhamōkṣayōḥ □ 12 □

dēhābhimānē galitaṃ jñānēna paramātmani □
yatra yatra manō yāti tatra tatra samādhayaḥ □ 13 □

īpsitaṃ manasaḥ sarvaṃ kasya sampadyatē sukham □
daivāyattaṃ yataḥ sarvaṃ tasmātsantōṣamāśrayēt □ 14 □

yathā dhēnusahasrēṣu vatsō gachChatī mātaram □
tathā yachcha kṛtaṃ karma kartāramanugachChatī □ 15 □

anavasthitakāryasya na janē na vanē sukham □
janō dahati saṃsargādvanaṃ saṅgavivarjanāt □ 16 □

khanitvā hi khanitrēṇa bhūtalē vāri vindati □
tathā gurugatāṃ vidyāṃ śuśrūṣuradhigachChatī □ 17 □

karmāyattaṃ phalaṃ puṃsāṃ buddhiḥ karmānusāriṇī □
tathāpi sudhiyaśchāryā suvichāryaiva kurvatē □ 18 □

ēkākṣarapradātāraṃ yō guruṃ nābhivandatē □
śvānayōniśataṃ gatvā chāṇḍālēṣvabhijāyatē □ 19 □

yugāntē prachalēnmēruḥ kalpāntē sapta sāgarāḥ □
sādhavaḥ pratipannārthānna chalanti kadāchana □ 20 □

pṛthivyāṃ trīṇi ratnāni jalamannaṃ subhāṣitam □
mūḍhaiḥ pāṣāṅakhaṇḍēṣu ratnasañjñā vidhīyatē □ 21 □